

מסורת הש"ס

(א) וְנִרְשָׁה הָעִיר הַכִּזָּה.
(ב) (לְעֵיל ע.א.) (ג) וּמִטְבִּילִין
וְעַי תִּירֵם וּמִשְׁנֵה
שִׁנְתָּנוּת וְכֵן כִּיפֻקָּא
בְּמֵי דְכִסְמֻת (ד) (יֵאֵל
מֵי.) (ה) לְעֵיל (ו) מִשְׁנֵה
(ז) וּבְכִרְשָׁה שֶׁסּ וּבִשְׁנֵה קִי:
לִמֵּה דְכִי אֶלֶף.) (ז) וְעֵיט
תּוֹסֶפֶת פִּירֻזִין לֵחַ: דִּיה
וְלִין וּתּוֹסֶפֶת כִּלֵּה כִּי דִּיה
וְכִי.) (ח) (יֵאֵל) (י) לְעֵיל.
(כ) (יֵאֵל) (כ.)

תורה אור השלם

ו. ועזית ואמרת לפני יי
אלהיך ארמי אבד אבי
חירד מצרימה חנר שם
בנתי מעט יהי שם לגי
גדול עצום ורחב:
דברים כו ה

הגהות מהר"ב
דנשבורג

א] גם' אומר ליה פטרתן
מלומר מה נשמנה. ג"כ
ע"ן לפיל דף קטו פ"כ
בתוספות ד"ה כדי שיכיר
וכי' ובפר"ח ס"י תפ"ג
פ"ק ו' ודו"ק:

מוסף רש"י

זכר לחסות. י"א זכר
למפוח כהני נטשין
הקטן על זאנאס היה
חופא נאראס ונעסא חונגא
(האורח) ז"א ס"י פ"א
שוכב הלילות. ס"א של
ימים נטוים ונכחות, אגו
אוכלים חמץ וצמח. לא
פני ללא אכילין וזי חמץ וזי
מלא דמחזי נהו עונג וזי
הקטנה (חמור ויפרי ע"ז
292). כולו צלי. ואפלי
המגינה (דע"ז ע"א).

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

אף כּאן בפרוסה. לנכר על אכילת מלח. ושמי שלמות מימי משום
צדקת המוציא דלא גרע משאר ימים טובים שצריך לבטל על שמי
כבודות שלמות ובוטל מאחת מהשלמות: אף כּאן הוא מסים ואספו
אוסה. כדי שלא תחמין: משום קפא. שרף החורט קשה יוש בו

ארס: קפא דחמא חמא. מי שאל
 חרות וזלה שביל הקפא יחל כון
 ירפא: קפא דחמא כרסי. מי שאל
 וזן וקסה לו יחל כרסי: חמימי.
 יסבה מיס חמין: קפא דכולו
 חמימי. ארס של כל ירקות חמין
 רפואה לבה: וזר לפסות. שאל
 יולדות נהין שם בלל ענב שאל
 יכירו נהין מזרס דכמי חמא
 התפוח עורמין (זר ח): לסמוכיס.
 להטיל ולחמם זו הריב כדי שיהיה
 עין וצרץ לקהוייה להטיל זו תפוחים
 וזן וילתל דלית זו קיוסא: צריך
 לקסויי. וזר לתפוח וצרץ לסמוכיס
 וזר לטיט: תכלין. ירקות שמטילין
 בתרומה וזר לתנן ותורסה שחוששים
 זו הקד וזר לטיט: חמרי חרץ. חטויים
 היזמים אלץ להטויים ומזכרין כמו
 מאץ מן המרסים (וש ס): מתני'
 וכאן הבן שואל אביו. כאן בחינת כוס
 שני הבן שואל את אביו מה נשתנה
 עכשיו שמזכרין כוס שני קודם לילה:
 גמ'

שב"ם

וּמִצָּה הַלֵּילָה הַזֶּה כִּי
אֲנִי אוֹכְלִין שָׂאָר יִרְרָה
שֶׁבֶכֶל הַלֵּילוֹת אֲנִי אֶ
וּמִכְרֶשֶׁל הַלֵּילָה הַזֶּה
הַלֵּילוֹת (אֵין) אֲנִי ^(א)
פֶּעַם אַחַת הַלֵּילָה הַזֶּה
דַּעְתּוֹ שֶׁל בֶּן אֲבִיו
וּמִסֵּים בִּשְׁבַח וְדוֹרֶשׁ
עַד שֶׁיִּגְמֹר כָּל הַלֵּילָה
יִחָכֵם בְּנֵי שְׂוֹאֲלוֹ וְהָ
שְׂוֹאֲלָתוֹ וְאֵם לֹאֹ הוּא
שֶׁנִּי תַלְמִידֵי חֲכָמִים עֲ
שׂוֹאֲלִין זֶה לָזֶה: מִתְּחִלָּה
מִכָּל הַלֵּילוֹת שֶׁבֶכֶל
פֶּעַם אַחַת הַלֵּילָה הַזֶּה
לֵּאמֹר כָּל יוֹמָא חֲדָא
זִימְנָא אֵלָּא אֲנִי
שֶׁבֶכֶל הַלֵּילוֹת אֵין אֲנִי
פֶּעַם אַחַת הַלֵּילָה הַזֶּה
לֵּאמֹר קָרִיב חֲדָא
סְפָרָא הֵכִי קִטְיָא אֵין
פֶּעַם אַחַת הַלֵּילָה הַזֶּה
בִּגְנוּת וּמִסֵּים בִּשְׁבַח:
מִתְחִלָּה עוֹבְדֵי עֲבוּרָה
[וּשְׂמוּאֵל] אָמַר עֲבָדֵי
נַחֲמֵן לָדְרוּ עֲבָדֵי
מֵרִיָּה לַחֲדָיוֹת וַיְהִי
מֵאִי בְעֵי לְמִימַר לֵיהּ
וּלְשִׁבְחֵיהּ אֵ"ל אֵל פֶּטְרָה
יִפְתָּח וְאָמַר עֲבָדִים
גְּמִילָאֵל הִיָּה אֹמֵר

לומר דין הוא שהיא שאל במציגת כוס שני מה נשמה: **מעבילין** פס
טיבול ראשון דשאר ירקות וטיבול שני דמרוור: **הילני** כוס כולו ללי.
אם מציין הכרס יפרש הכל: **מסחיל בנוגס**. מפרש בנמהל: **ג**
(אין) אנו מעבילין פסע אחת. אבל אשכנל הלילות אנו אוכלין
ממזין אנו מרוור: **היובל לדרדקי**. במתמיה. הא משום הכרס
שחזרין דהכי אית לן לבנור שכלל הלילות אין אנו מעבילין **אחילין**
ואמר. לאחר שאיתן להחמיל לומר עבדים היינו וגומר הגדה בשש

קפז.

מה דרבו ש' עני בפרוסה. נראה דגם המוזיאן לרץ לנכר על הפרוסה וכן משמע ב' בידי מברכין (ברכות דף נ"ט:) דקאמר הכל מודים לענין פסח שמיני פרוסה בחור השלימות וכו' פ' אפילו למ"ד מנכר על השלימה ופוסר את הפסחין מזה לענין פסח דאילו

מבצר על השלימה חלל על הפרסה
משום מה דרכו של עני כו' ומניחה
בתוך השלימה כדי שיהא נראה שצנע
על השלימה ומשעמו ללשני המוציא
קמיידי וקאמר בתר הכי ווא"ר חייא
בר אבא בשעת חייב לצנוע על
שני ככרות שאלמר לקטו לחם משנה
ועיקר מילתיה דר' חייא בר אבא
בפרק על הכס (ע"ד ח"ק) אלא להכי
מיימי תפיס אחר פסח לומר שצריך
שם מלה שלישית משום לחם משנה
וחייב לצנוע על שתי ככרות בין בשעת
בין צ"ט דאי לאו הכי למה הוציא
שם מילתיה דר' חייא וכן פסק ר'
אלפס דצריך לצנוע על שתי ככרות
ביום טוב והטעם לפי שהיה לחם
משנה יורד בערבי ימים טובים
וקשה שאלו מתפללים בלילה קדשה
וצרכו מכל הימים וקדשו מכל
הזמנים ואמר (במילתא פ"א)
שאלו) בנן דכרו בנן קדשו משמע
צ"ט היה מן יורד יו"ט היה טוב
ה"ר מנחם מיימי ור"ר יוס' עגב
שהיו מבצרים הכל על הפרסה אך
ר"י היה מבצר המוציא על השלימה
והדר על אילת מנה על הפרסה
ובוצע משתהין יחד וכן עמא דגר
ולכן עושין על השלימה ככירה כדי
לקיים מצוה בשלשון:

צריך לשמוע וצריך לקהיית.

וירושלמי אמר אית דעבדי זכר לזרע ומשום הכי קרי ליה עיבולו במשקע וכן עמא דבר לסמוכי ובשעת אכלה מקלשין אמוזי פירן ומוזין ובתשובה האנשים ציטו לעשות חרוטת בפירות שזדמה לנכסת ישראל בשיר השירים (ח) חתמת התפוח עוררמך כפלה המזון התאנה חנטה אמרתי אעלה בשמר אגוז אגוז גנת אגוז וסדקיה על שם ששקל הקב"ה על הקן: תגרי חרך שבירושלים. משמע דהלכה כר' אלעזר בר' דלוק וגם בפסרים כתב ר' יוסף וימיוקו עמו וכן עשה ה"ר יוסף בסדרו מהפסוק וזכר לנטיע:

הלילה הזה סרור. הא דלא
אמר כלו מרור משום
דאכלינן שאר ירקות נטיבול ראשון:
כולו צ"ל. רב חסדא מוקי לה
באלו דברים (ועל דף ע"ב) כן
מימא דלמחר חגיגה הבאה עם הפסח
אינה נאכלת אלא עלי ואע"פ דקאמר
התם ואמר רב חסדא ובפרקיין
לימיה דרב הגמרא כן:

(ח) ואמרתם זכות פסח הוא.
אמר ליה בעי לאדורי
מן מלומר מה נשתנה
היינו: מתני' רבן
כל^ז שלא אמר
שלושה
ותוספ

א.א.ס. מניין ירקות בתוך הסעודה ובגמרא פריך לה: **שתי פעמים**.
 וכן שנים המקדש קיים היה שזל כן: **ולמי דעמו של בן אביו מלמדו**.
א.טו.כ.א וכן **יומי** **א.ס.י** **דלא** **מסבלין**. דקתי שבכל הלילות
 אר ירקות ליכא למפרכי **ה"ק** **יהי** **ההס** **אין** **בכל** **הלילות** **אין** **אנו**
 ויניקונו כדי שיסאלו קעבדין: **אלא** **אמר** **רב** **ספרא** **כו'**. מהכא
 פסם אחת והאומר אין אנו חייבין לטבל שיכוס הוא בידו: **פסם**
 והודאה כלומר כן עשה לנו הקב"ה שהיינו עבדים והואילן משם:
 ממנ'

עין משפט
נר מצוה

כו א מר פתח מכלל מלה
 כלל ו כתב עשן מלה
 טושים ו יסר חתב עשר ו
 ספק ו יסר חתב עשר ו
כז ב טושים יסר פתח
 חס ספק ב:
כח ג ד מר פתח מכלל
 מלה כלל ו כתב
 עשן מלה טושים יסר פתח
 חתב ספק ו הכניס:
כ ד ה מר פתח וסתר
 מכלל מלה הלסס ב:
 כתב טושים יסר פתח
כא ו חס עשר ו הכניס:
כב ז ח מר פתח מכלל
 ו וסתר כלל ב:

רבינו חננאל

[illegible]